

Katedra sociologie

Posudek bakalářské práce

Magdalena Radimecká:
Transgenerační přenos agresivního chování v souvislosti s domácím násilím

Autorka zvolila vcelku standardní téma mnohokrát zkoumané v zahraničí i u nás (včetně příslušných kapitol Z. Podané v našich monografiích o domácím násilí). Datová základna čerpá z pilotní studie studentů, kde tato problematika zatím nebyla analyticky zpracována a kde zvolená sekundární analýza dávala šance na doplnění nebo zpřesnění stávajícího poznání. Na druhé straně, protože jde o práci bakalářskou, nebylo základním cílem nějaké prohloubení znalostí, ale spíše o procvičení schopností pracovat s daty a ověřovat relevantní hypotézy založené na teorii.

V tomto ohledu práce celkově splnila cíl, jakkoli nese četné znaky přece jen začátečnického přístupu. I když správně volí teorii sociálního učení za východisko, celkem zbytečně připomíná další teorie, aniž by překročila rámec učebnicových výkladů. Pak už nezbývá prostor na podrobnější zpracování speciální literatury (a poznatků) o mezigeneračním přenosu partnerského násilí. Celkově se úvodní část jeví jako poněkud extenzivní (větší pozornost, jakkoli jde o přístup poměrně povrchní, je například věnována agresivitě, menší viktimizaci: přitom část domácího násilí nemusí souviset s agresivitou nebo impulsivitou, jde často o promyšlené mocenské strategie).

Z metodologického hlediska je třeba připomenout, že odvozuje pouze tři základní hypotézy, setrvává ovšem na úrovni testování vztahů dvou proměnných, což představuje pouze základní úroveň analýzy. Plní tak sice minimální standard odpovídající bakalářskému stupni, ale takto nemůže dostát úkolu kontrolovat vliv dalších proměnných. Závěry práce jsou sice v souladu se současným stavem poznání, ale k jeho rozvoji podstatněji nepřispívají.

V práci stále zůstává několik problematických míst:

- Úvod je až příliš upovídaný, nerozlišuje důsledně mezi biologickým, genetickými a naučenými vzorci chování (vše jako „znaky dědičnosti“ na s. 10), takže vše se jeví přirozeně jako „mezigenerační“ (a čtenář se v závěrech začne klást otázku, proč vlastně jsou ty korelace poměrně slabé...). V diskusi se ovšem faktory transferu označují jako „environmentální“.
- Definice násilí podle Jandourka poněkud nešťastně vidí násilí jako jednorázový akt, spojený se silou, což se pro studium partnerského násilí příliš nehodí. Až v dalším textu se čtenář dozví to podstatné.
- Empirická část trpí popisností: již u prvních tabulek se komentář k nim omezuje o reprodukci vybraných údajů, aniž by došlo k nějaké hlubší reflexi. Přitom jde o zajímavé údaje, například o poměrně negativním hodnocení vztahu s rodiči. To by mohlo mít souvislost s výskytem domácího násilí (20).
- V textu chybí Tabulka 3!
- Slovo „viz“ se píše bez tečky!
- Transformace indexu je samozřejmě arbitrárním rozhodnutím, ale je problematické podsouvat čtenáři, že 60,9 % se setkává s násilím nikdy nebo téměř nikdy, když vůbec nikdy uvedlo jen 25 %. Když už zdůvodňujeme transformaci konstrukcí kontingenčních tabulek, mohli bychom již v tomto kroku čelit problému jejich obsazenosti.
- Tabulka 8 měla sloužit jako příklad nebo kontrola linearit závislosti, je ovšem natolik slabě obsazena, že by měla být nahrazena grafem (nebo rekatégorizována). V její interpretaci nacházíme několik nesrozumitelných výroků.

- Hypotéza 2 byla ověřena až pomocí souhrnného indexu, ten ovšem vykazuje jednu extrémní hodnotu (32).
- V závěrech se zcela zbytečně opakují východiska, přičemž teze týkající se agresivity jsou dosti nepřesné (a nevyplývají z nějaké skutečné analýzy). Také popisovat znovu metodu práce je v tomto kontextu naprosto redundantní.

Předložená práce prokázala elementární schopnost autorky pracovat s literaturou i s daty z empirického výzkumu a v průběhu řešení posunula její dovednosti v této oblasti na vyšší úroveň. Nevybočuje ovšem z pásma slabšího průměru, svojí kvalitou i rozsahem se ocitá spíše na samotné hranici, proto navrhuji hodnocení stupněm **dobře**.

8. 1. 2023

Doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc.